

Fylkesmannen i Oppland

Glasopor AS
Industrivegen 63
2690 Skjåk

Lillehammer, 14. november 2018

Deres ref.:
Ole Vegard Wang

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/7277
Saksbehandler:
Stein Egil Granli

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Glasopor AS Kontrollnummer: 2018.072.I.FMOP

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Ole Vegard Wang

Fra Fylkesmannen i Oppland:
Stein Egil Granli

Andre deltagere fra virksomheten:
Anette Fossum Lie
Svein G. Lund
Espen Sandsdalen

Fra Skjåk kommune:
Tor Taraldsrud

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Glasopor AS i Skjåk den 31. oktober 2018. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Oppland avdekket 2 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

- Bedriftens miljørisikovurdering har mangler.
- Bedriftens varsling til Fylkesmannen ble ikke tilfredsstillende gjennomført.

Anmerkninger:

- Miljømål for fabrikken og aktiviteten i Skjåk bør gå tydeligere fram av bedriftens internkontroll.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 6 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

14. november 2018 Stein Egil Granli

Vebjørn Knarrum

dato kontrollør

miljøverndirektør

Fylkesmannen i Oppland

Kopi av rapporten sendes til:

- Skjåk kommune
- Miljødirektoratet

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Glasopor AS	
Organisasjonsnr.: 984367112	Eies av: 884344662
Bransjenr. (NACE-kode): 23.190 Produksjon av teknisk glass og andre glassvarer	

Kontrollert enhet

Navn: Glasopor AS	Anleggsnr.: 0513.0023.01
Kommune: Skjåk	Fylke: Oppland
Anleggsaktivitet:	
Tillatelse gitt: 9. november 2010	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven og tillatelse etter forurensningsloven overholdes. Hovedtema for inspeksjonen var å følge opp melding om hendelse der flom i Ottavassdraget førte til utslipp av i alt 24 578 m³ til vassdrag og terreng fra bedriften Glasopor AS i Bismo.

Selve utslippet oppstod søndag 14. oktober 2018, da Ottaelva steg over sine bredder og strømmet inn på bedriftsområdet. Det aller meste av ferdigprodusert glasopor som var lagret utendørs på anlegget ble vasket vekk av vannmassene. Kommunene Skjåk, Lom og Vågå er sterkt berørt av utslippet, i form av store mengder glasopor på land, i strandsoner og i vannmiljø. Flere sårbare og regionalt viktige naturtyper langs Ottavassdraget er berørt av utslippet.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Beredskaps- og varslingsrutiner
- Oppfølging av hendelse med utslipp av 24 578 m³ glasopor

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Glasopor AS plikter snarest å rette opp avviket som er beskrevet i denne rapporten. Fylkesmannen forutsetter at forholdene rettes opp slik at virksomheten drives i samsvar gjeldende tillatelse og i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Vi ber om skriftlig tilbakemelding innen 3 uker med nærmere beskrivelser av hvordan Glasopor AS vil følge opp avviket i rapporten. Dersom det ikke lar seg gjøre å rette opp avviket innen denne fristen, må tilbakemeldingen inneholde en forpliktende og realistisk handlingsplan som viser hvordan og når virksomheten vil rette opp avviket.

Vi ber samtidig om tilbakemelding fra Glasopor AS vedrørende pålegg om opplysninger i med hjemmel i forurensningsloven § 49 og pålegg om undersøkelser med hjemmel i forurensningsloven § 51. Dersom det ikke lar seg gjøre å svare ut påleggene innen angitt frist, må bedriftens tilbakemelding angi en realistisk tidsplan for når den etterspurte informasjonen kan bli tilgjengelig.

4. Pålegg om opplysninger

Glasopor AS må sende Fylkesmannen i Oppland følgende opplysninger innen 06. desember 2018 (jf. forurensningsloven § 49):

- Tiltak som bedriften vil gjennomføre på kort sikt for å håndtere og sortere glasopor som blir samlet inn etter flommen.
- Ny helhetlig miljørisikovurdering for ytre miljø for fabrikken i Skjåk, der særlig hensynet på utendørs lagring av ferdigprodusert glasopor skal følges opp.
- Utredning som tar for seg ulike miljøaspekter knyttet til utendørs lagring av glasopor og beskrivelse mht hva bedriften vil foreta seg for å sikre sine lagerarealer på kortere og lengre sikt. Utredningen skal samtidig omfatte en nærmere vurdering av lagerarealet ved produksjonsstedet i Bismo og vurderinger knyttet til en mulig omlokalisering av lagerareal.

Bedriften må på selvstendig grunnlag vurdere om det finnes kompetanse i egen organisasjon for å foreta nødvendige utredninger og vurderinger med tanke på framtidig utendørs lagring av glasopor, eller om det må innhentes ekstern kompetanse for å bistå i disse vurderingene.

Bedriften ble under inspeksjonen informert om at det må påregnes at Fylkesmannen vil kunne stille krav om omlokalisering av lagerområde for glasopor.

Klageadgang

Dere har rett til å klage på pålegg om opplysninger dersom dere mener at dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. En klage bør begrunnes og skal sendes

Fylkesmannen i Oppland senest 3 dager etter mottakelsen av denne rapporten (jf. forvaltningsloven § 14). En klage kan fremsettes både skriftlig og muntlig.

5. Pålegg om undersøkelser

Glasopor AS må foreta følgende undersøkelser innen 06. desember 2018 (jf. forurensningsloven § 51):

- Glasopor AS skal fremskaffe en miljøfaglig utredning for å belyse langtidseffekter og eventuelle skadevirkninger som produktet glasopor kan ha på miljøet. Utredningen skal omfatte effekter som glasopor kan ha på land og i vannmiljø. For vannmiljø skal utredningen omfatte både vannkjemi og mulig påvirkning på fisk og andre vannlevende organismer.

Den miljøfaglige utredningen skal utføres av uavhengig konsulent eller firma med nødvendig fagkompetanse på området.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen i Oppland senest tre uker etter mottakelsen av dette brevet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes, jf. forvaltningsloven § 42.

6. Varsel om tvangsmulkt for pålegg om opplysninger

Fylkesmannen varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (jf. forurensningsloven § 73) dersom de pålagte opplysningene ikke er mottatt innen 06. desember 2018. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt de pålagte opplysninger innen 1 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 50 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Oppland innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

7. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til bedriften i forbindelse med inspeksjonen den 31. oktober 2018 i Skjåk.

Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Glasopor AS bli ilagt et gebyr på kr 17 200,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Oppland. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

8. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oppland (jf. offentleglova).

9. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Bedriftens miljørisikovurdering har mangler.

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 10.1. Miljørisikoanalyse.

Kommentarer:

Bedriften har ikke gjennomført skriftlig risikovurdering for utendørs lagring av ferdigprodusert glasopor og det foreligger ikke risikovurdering av lagerarealene med hensyn på ytre miljø-faktorer.

Fylkesmannen tar til etterretning at omfanget av flommen i oktober 2018 i stor grad var uforutsett og at flommen oppstod på et tidspunkt hvor det normalt ikke oppstår flom i Skjåk. Det var en kombinasjon av unormalt mye snø i fjellet og kraftig smelting pga regn og høy temperatur, som førte til kraftig vannføring i flere mindre vassdrag og i Ottaelva, som er hovedvassdraget i området.

Vi legger likevel til grunn at både påregnelig risiko og mindre sannsynlig risiko og uønska hendelser for påvirkning av ytre miljø skal være vurdert av bedriften i en samlet miljørisikovurdering. Siden bedriften har beliggenhet med umiddelbar nærhet til et større vassdrag med stort nedbørfelt, burde derfor bedriften ha vurdert risikoen for sitt lagerareal og sannsynliggjort eventuelle konsekvenser ved ulike scenarier.

Avvik 2

Bedriftens varsling til Fylkesmannen ble ikke tilfredsstillende gjennomført.

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare.

Kommentarer:

Tillatelsen punkt 2.5. stiller krav om at bedriften så snart som mulig skal informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Samtidig stiller tillatelsens punkt 10.4. krav om varsling av akutt forurensning.

Vi har forståelse for at bedriften stod i en situasjon med akutt fare for å miste hele sitt varelager samt produksjonslokaler og utstyr, og at forsøk på å sikre dette var bedriftens øverste prioritet mens flommen fremdeles pågikk. Under tilsynet får vi oppgitt at bedriften gjorde forsøk på å ringe Fylkesmannen søndag 13. oktober på formiddagen, men mislyktes pga «druket» mobiltelefon.

Fylkesmannen ble først kjent med meldinger om utslipp av glasopor til Ottavassdraget tidlig mandag 15. oktober via tips fra en privatperson. Første melding fra bedriften til Fylkesmannen i Oppland ble sendt til postmottak per epost mandag 15. oktober kl. 10.00.

Vi mener at bedriften var godt kjent med unormale forhold på anlegget tidlig på dagen søndag 13. oktober, dvs at vann hadde begynt å flomme inn over anleggsområdet, og at det raskt oppstod fare for varelageret pga raskt stigende vannstand inne på området.

Vi må ta høyde for at en raskere varsling til Fylkesmannen ikke nødvendigvis ville resultert i et redusert skadeomfang mht selve glasopor-utslippet. Vi mener likevel at bedriften burde gjort mer for å overholde varslingsplikten på et tidligere tidspunkt, dvs da de unormale driftsforholdene oppstod. Dette kunne eventuelt hatt påvirkning på iverksetting av innsats fra Kystverket og andre etater.

10. Anmerkninger

Under tilsynet ble det ikke presentert hvilke overordnede miljømål som er fastsatt for den samlede aktiviteten ved fabrikken i Skjåk. Fylkesmannen er opptatt av at dette må gå tydelig fram av bedriftens internkontroll. Samtidig må bedriften kunne vise til at de har et bevisst forhold til sine miljømålsetninger.

11. Andre forhold

Bedriften har inngått avtale med entreprenøren Ottadalen Anlegg AS om håndtering av glasopor som ble tatt opp fra Vågåvatnet og Eidefossen og som er midlertidig mellomlagret ved det kommunale renseanlegget i Vågåmo. Bedriften oppgir at de har bedt Ottadalen Anlegg AS om en rapport for hvordan massene skal håndteres. Mengden er anslått til mellom 2000 og 3000 m³ og inneholder mye trevirke og noe avfall.

12. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen